

Izhaja

vsak četrtek; ako je ta dan praznik, dan poprej.

Dopisi naj se izvolijo frankovati.

Rokopisi se ne vračajo.

Za inserate se plačuje po 20 vinarjev od garmondvrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod napisom:

Upravništvo „Mira“ v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26

Naročnina naj se plačuje naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 8. oktobra 1903.

Štev. 41.

Atentat na ravnopravnost!

Kričeči slučaj, kako je dné 29. septembra v Rožeku c. kr. sodnik — ime mu je dr. Höfler! — teptal državno osnovno postavo ter jo v svoji drznosti hotel kratkoma razveljaviti, je vzbudil pozor tudi po drugih deželah. Tržaška „Edinost“ je o tem nečuvnem kršenju narodne ravnopravnosti objavila na podlagi našega zadnjega poročila članek, v katerem pravi:

„Tu imamo torej zopet kričeč slučaj, ko bi se morali državljani odpovedati svojim državljan-skim pravicam in bi se moral razveljaviti državni zakon edino le radi neusposobljenosti državnega uradnika!! In zopet moramo vpraševati: ali morajo v naši Avstriji res vse stvari stati na glavi? Koliko časa še bomo morali stavljati tisto staro, ali vendar vedno novo, ker vedno opravičeno vprašanje: je-li ljudstvo tu radi uradnikov, ali pa so uradniki radi ljudstva, je-li mora res ljudstvo, ono, ki pošteno plačuje davke, akomodirati (prilagoditi) se nesposobnosti uradnikov, ki vlečejo plače iz onih davkov, ali pa je uradnikom v dolžnost, da so vsposobljeni za občevarje s slovenskim ljudstvom?!

Nadaljni dogodki na rečeni razpravi v Rožeku se čitajo kakor kaka parodija na sodno razpravo, kakoršna bi morala biti po načelih novega civilnega pravnega reda: načelih umetnosti in neposrednosti. Sodnik je zapovedal dr. Brejcu, da mora nemški govoriti! — Dr. Brejc je pa dal edino pravi odgovor s tem, da je obrazložil tožbo in stavil svoje predloge v slovenskem jeziku. — Zastopnik nasprotne stranke, dr. Mitteregger, je žalil dr. Brejca in je zahteval, naj ga sodnik kontumacira, češ, da dr. Brejc neče dati odgovora! Tu pa se je sodnik ustrašil situacije in je stal pred mučno alternativo; ali naj kontumacira stranko v nje navzočnosti, ali pa naj prekliče (sodnik namreč) svoj sklep za nemško razpravo!! Iz zadrege si je hotel pomagati s tem, da je pozval nekega pisarja, ki naj bi tolmačil. Ali tudi ta mož se je prestrašil in v hipu ni znal več slovensčine! Potem so pozvali kancelista, vodja zemljiške knjige, ali tudi ta je izjavil, da ne „zastopi nove slovensčine“.

Zaključek te uzor-koroško-sodne razprave je bil ta, da je sodnik razglasil sklep: razprava se odloži; za prihodnjo razpravo se dobi tolmač; stroške preložitve pa mora trpeti — dr. Brejc, ker da je s svojo „trdovratnostjo“ provzročil odloženje.

Tako se je zgodilo dné 29. septembra v Rožeku na Koroškem, ko smo izvedeli, da je to „trdovratnost“, katero treba kaznovati, ako državljani zahteva v smislu veljavnega zakona najelementarnejšo (najpriprostejšo) svojo pravico, ki je v tem, da pred sodnikom v svojem jeziku brani svoje pravo!!

„Edinost“ nato ponatiskuje konec našega članka, v katerem smo opozarjali na „prijatelje“ v Gradcu, in dostavlja:

„Ali pozor tudi na Dunaj! — Če je oni nemško-nacionalni sodnik otrok prijatelja v Gradcu, je pa prijatelj v Gradcu somišljenik šefa na Dunaju. Tudi tega ne smemo pozabiti, da je voditelj naše sodne uprave g. dr. Körber — isti dr. Körber, ki je načelnik skupne naše avstrijske vlade, in da so krivice, ki se godé koroškim Slovincem v sodni upravi, le točke na sliki skupne notranje politike. Na Dunaju je treba delati v prvi vrsti, tam je vir vsemu zlu. Če bi Dunaj ne hotel, bi si tudi drugod ne upali!“

Torej slovenski državni poslanci na noge! Pravični stvari pripomoči do zmage, bodi Vaša prva in glavna skrb!

Zmernost in narod.

Med moralnimi in socijalnimi težnjami sedanjega časa je zmernostno gibanje eno prvih in najvažnejših. Upliv alkohola razdira rodbinsko življenje, uničuje gospodarstvo in zastruplja generacijo. Zato delujejo vse resne socijalne stranke na to, da se uživanje alkoholnih vpijanljivih pijač kar moči omeji.

Ko so pri nas na Slovenskem nastopili prvi „abstinenti“, so bili obsojeni takoj kot neke vrste čudaki, kot prenapetneži in posebneži. No, kdor si po širnem svetu ogleda razne socijalne in dobrodne ustanove, dobi o tem drugačne pojme. Čim bolj razjeda alkoholizem družbo, tembolj se dviga tudi reakcija proti njemu.

V Belgiji se predlaga, da se prepove uvoz in fabrikacija kofina. Na čaj in kakao je odpravljena carina, da se ljudem olajša njiju uživanje. Na spirit in žganje pa so povišali davek.

Na Bavarskem so železniške oblasti z okrožnico pozvale železničarje, naj pristopijo k železničarskemu abstinenčnemu društvu ter sklenile, da podpirajo z denarjem društva, ki služijo temu namenu.

Danski vojni minister je prepovedal točiti vojakom alkoholne pijače v kantinah.

Na Norveškem zapró vsakega, kateri se na cesti kaže količkej sumljivega, da je pregloboko pogledal v kozarec.

Švica ima alkoholni monopol. Posamezni kantoni so prisiljeni, da 10% od tega dohodka dajo za abstinenčne namene. Ta denar se porabi za zdravljenje pijancev, za abstinenčna društva, za podporo, brezalkoholnih gostiln, za poučne knjižice, za vzgojo otrok, katerih starši so udani pijanosti itd. Po vseh večjih švicarskih mestih se dobé gostilne, ki ne točijo vpijančljivih pijač. Vzduhuje jih „Ženska zveza za razširjanje zmernosti“.

Na Francoskem je baron Rothschild daroval 250.000 frankov za abstinenčne namene.

Kakor pije naš delavec žganje, tako pije Holanec mleko. Zato je pa tudi razloček med njima in med njunim delom! V Amsterdamu sem opazoval, kako izbornu uplivajo mlekarne na ves socijalni položaj ljudstva. Mlekarne so večinoma zadružne. Po raznih krajih v mestu imajo velike zaloge. Po vseh ulicah so majhne pivnice, v katerih se toči sveže mleko v steklenicah. Razen tega krožijo po mestu vozovi z mlekom, da se lahko pije kar na cesti. S tem se doseže dvojno: Ljudstvo se ohrani zdravo in domače kmečko gospodarstvo dobi velik zaslužek. Holanec ne pozna več njiv: Cela dežela je pašnik in vrt. Veliki uvoz žita iz kolonij in iz Amerike dela domačemu kmetijstvu toliko konkurenco, da se Holanec več ne bori proti njej. Iz železničnega voza se vidi povsod le velikanski travniki, na katerih se pase goveda izbornega plemena. Zadružne mlekarne in sirarne dajejo kmetu dobiček. Okoli mest so umetni vrtovi, v katerih se goje cvetlice in fina zelenjad. Mesto Harlem na pr. živi skoro samo od izvoza finih vrtnarskih pridelkov.

Posebno zanimive so abstinenčne ustanove na Angleškem. Oficijelna državna cerkev je ustanovila jako razširjeno društvo „The Church of England Temperance Society“, katero izdaja dobro urejevan list „The Temperance Chronicle“. Poleg tega se pa posamezne sekte silno trudijo v boju proti alkoholizmu. V Londonu je že jako mnogo abstinenčnih hotelov (Temperance hotels). Med njimi so hoteli prve vrste, kakor tudi hiše z nižjimi cenami. Večinoma so to ustanove društev in so jako obiskani. Šel sem nalašč stanovat v tak „Temperance hotel“, da sem videl, kakšno je tako življenje. Hrano dajejo dobro in obilno, a tako, ki ne draži žeje. Glavna pijača je čaj z mlekom, dasi je na mizah polno steklenic z različnimi limonadami in podobnimi stvarmi.

Gostiln in kavarn v taki obliki, kakor pri nas, se v Londonu ne dobi. Gostilne, ki točijo pivo in vino, so sicer jako številne, a v njih se pije stojé. Anglež nima toliko časa, kakor Kranjec, ki sedi po cele poldneve v gostilni, kakor bi bil prismoljen. Kadar je žejen, stopi v „shop“, stoje izpije svoj kozarec in teče dalje. Tudi onega posedanja po kavarnah, katero je tipično za avstrijske zdeharje, tukaj ni. Časopisi se bero po javnih in društvenih knjižnicah. V mestni hiši na pr. je taka javna knjižnica (Guidhall Free Library), v kateri je vsak dan na tisoče bralcev. Vodilni listi vseh strank so razgrnjeni na pultih. Politični listi se beró stoje.

Več kot deset minut se en list ne sme brati, ker že čaka vse polno bralcev. En velik angleški list lahko po pet ljudi na enkrat bere. Svobodno se hodi od pulta do pulta. Znanstveni listi se beró sedé. Vsak se giblje čisto prosto; še klobuka ni treba sneti pred nikomur. Enciklopedije in znanstvena dela dobi na zahtevo vsakdo. Tako Anglež ne čuti potrebe kavarn in gostiln.

Na kontinentu se večina javnega življenja razvija po gostilnah. Ljudski shodi, javni govori itd. so skoro vsi po gostilnah. In pri tem se pije, razsaja in zabavlja. Anglež tega ne pozna. Kdor misli, da mora národu kaj povedati, lahko svobodno pridiga okoli po cestah in po parkih; nobeden policaj se zato ne zmeni.

Emancipacija od gostiln in od alkohola — to je gotovo ena najnujnejših potreb, da pride ljudstvo do treznosti in do mirnega preudarka svojih potreb. Taki národu, kakor je slovenski, ki gine po številu in po energiji, pa se morejo ohraniti samo, če goji zmernost, treznost in delavnost v izredni meri.

Če se to ne doseže, bodo národu, ki imajo močnejšo individualnost, izpodrinili Slovence, kakor je belokožec izpodrinil Indijanca. „Slov.“

Koroški deželni zbor.

9. seja dné 30. septembra. Došle prošnje in poročila deželnega odbora se odkažejo odsekom. — O čudnem delovanju deželnega odbora priča to, da se je občini Dropolje že l. 1883. dovolila neka podpora, o kateri pa se je končno obračunalo šele sedaj.

10. seja dné 1. oktobra. Na dnevnem redu so zopet skoro samo poročila in predlogi deželnega odbora, ki se brez razgovora odkažejo odsekom. Deželni odbor predloži tudi deželni proračun za l. 1904., ki kaže 3,849.894 K potrebščine in 675.799 K pokritja; primanjkljaj 3,174.095 K se mora pokriti po deželnih nakladah. — Za uravnovo, oziroma popravna dela ob Beli pri Galiciji bo dežela dala 7000 K. Stroški za uravnovo globasniškega potoka so proračunjeni na 40.000 K; dežela bo za to dala 10.000 K v dveh letnih obrokih. Dotični predlog se je vzprejel, oziroma odkazal stavbenemu odseku. — Sprejel se je predlog, da za dōbo sedanjega deželnega zbora dovoljuje kmetijski družbi na leto 1000 K podpore za zboljšanje hlevov. Kdo bo končno ta denar dobil, in koliko bo kmetovalcem s to svoto pomagano?! — Op. ured.) — Prošnja avstrijskega čebelarskega društva za dovolitev štipendijev se odkloni, istotako prošnja za podporo bolnišnice v Guštajnu. — Posl. Doberniki predlaga, naj se društvu za podporo gibanja tujcev dovoli 500 K podpore. Proti govorita dr. Pupovac in Weiss. Doberniki predlog večina sprejme. — Računski zaključek za deželno naklado na pivo za l. 1902. se potrdi. Ta naklada je nesla vkup 217.106 K, stroškov je bilo 47.907 K, torej čistega doneska 169.198 K. — Za cesto skozi Lesno dolino se ustanovi poseben cestni odbor. — Sklene se dovoliti dve štipendiji po 600 K za take dijake, ki hočejo postati živinozdravniki, in ki se zavžejo, da bodo po končanih naukih vsaj 10 let službovali na Koroškem. — Kmetijski osrednji zvezi na Dunaju se dovoli enkratna podpora 200 K.

Poslanec Weiss je utemeljeval dva samostojna predloga. Prvi je meril na to, da se skrajšajo razprave v deželnem zboru s tem, da se predlogi deželnega odbora brez branja in posebnega utemeljevanja kar naravnost odkažejo dotičnim odsekom. Govornik kaže, kako se sedaj z branjem poročil samo trati čas in kako bi bilo delo deželnega zbora lahko veliko uspešnejše; graja tudi večino zato, ker manjšino izključuje od dela v odsekih. — Isti dalje utemeljuje svoj predlog, naj deželni zbor dovoli nekaj štipendijev, ki naj se dadó spretnim kmetovalcem, da se izučé v najpotrebnejših stvaréh živinozdravništva in so potem v potrebi lahko kmetom na pomoč. — Nemško-nacionalna večina je oba predloga kratkoma odklonila.

Dopisi.

Celovec. („Bisernica“) je imela doslej sobo za vaje itd. v stanovanju svojega predsednika, g. pl. Nežiča. Ker je le-ta žal odšel iz Celovca, ima društvo svojo društveno sobo odslej na Benediktinskem trgu št. 4., v pritličju na levo. Tam bodo odslej redne vaje, odborove seje itd. Tam se bodo lahko tudi pevec vadili.

Dobrlavas. („Gustl“ pred c. kr. okr. sodiščem.) Bralci našega lista vedó že iz zadnje številke, da se je naš nemirni tič iz Globasnice vendar le enkrat ujel. Svojo jezo, posebno proti gg. globaškemu kaplanu, je skušal ohladiti s tem, da jim je pošiljal dopisnice in pisma razžaljive vsebine. Kot nemškutarski junak se navadno ni upal podpisati svojega slavnega imena, tako da je bilo jako težko, priti mu do živga. A nemški pregovor: „der Krug geht solange zum Brunnen, bis er bricht“, se je kakor že pogostokrat uresničil tudi na g. Gustlno Paar. Sit takega nesramnega napadanja je sedanji g. kaplan Hojnik tožil „Gustl“ radi razžaljanja časti, povzročenem po besedah „Hetzkaplan“ in „Hetzpaff“; pri prvi obravnavi je hotel Paar tajiti, da g. Hojnika ni hotel imenovati „Hetzpaff“ temveč „Hetzpfarer“. (Na neki nakaznici namreč ni izpisal tega zaničevalnega imena, temveč zapisal samo „Hetzpf...“) Njegovemu bedastemu zagovoru sodnik vendar le ni hotel verjeti. Ker je pa pri prestopku § 491. kazenskega zakona zasramovalcu, če se hoče kazni oprostiti, dovoljen dokaz resnice, se je Gustl poprijel te rešilne deske in napovedal sledeče priče: č. g. Jan. Šporna, župnika v Pečnici; gg. nadučitelja P. Zenkla in učitelja Jožefa Šporna v Globasnici; dalje Lenart Sporn iz Šmarjete, Mat. Pajančič p. d. Prosen, Greg. Skok, lončar, Šim. Močnik p. d. Kuhar in Mar. Pajančič, kmetska hči, vsi iz Globasnice. Te priče naj bi dokazale, da je g. Hojnik „Hetzkaplan“, češ da on hujska proti posameznim osebam in požarni brambi. — Obravnava se je vršila dné 25. septembra pri c. kr. okrajnem sodišču v Dobrlivasi. Sopil je g. c. kr. okrajni sodnik Pavel Higersperger, tožnika je zastopal g. dr. J. Brejc, obtoženca g. dr. Martinek. — Sodnik prične izvajanje dokaza, da je namreč g. kaplan „hujskal“ proti učiteljem, da je predhacival g. učitelju Spornu nenravno vedenje (unsittliches Betragen), da hujska posebno proti nemški požarni brambi, jo imenuje „fakinažo“ itd. Kot prva priča se zaslíši župnik Sporn. G. Hojnik pride po leti v Šmarjeto in slučajno tudi na Spornov dom; med drugim vpraša Sporn Hojnika: Kaj pa je z mojim bratom v Globasnici? Hojnik odgovori na vprašanje, da je tam vedno nekaj; pripovedoval je, kako se je učitelj Sporn med poukom skozi okno igral s svojim otrokom in ženo, in da je bil zavoljo tega nedostatka od g. nadučitelja karan. Tudi gledé slovenskih ur ni vse v redu; učitelj Sporn bo gotovo prestavljen. — Na to se zaslíši priča g. Jožef Sporn, ki smatra to, da je bil od g. nadučitelja radi po prvi priči izpovedanega nedostatka karan, kot hujskarijo in „aus der Luft gegriffen“. Nadučitelj me ni karal (nicht hergenommen), temveč mi je to samo povedal (da se je namreč o tem pri seji krajnega šolskega sveta govorilo). G. nadučitelj mi je rekel, da naj prihodnjič kaj takšnega ne storim več. Sodnik: „Ali je g. nadučitelj to storil v imenu krajnega šolskega sveta?“ — Priča: „Ne.“ Sodnik: „Kako je krajni šolski svet o tem zvedel?“ — Priča: „Ne vem; bržkone so se popraščevali otroci; tako si jaz mislim.“ Gledé poučevanja slovenščine priča pod prisego izpove, da je od začetka šolskega leta do božičnih praznikov slovenščino poučeval res le samo 3 ali 4 ure. (Predpisane so pa vsak teden 3!) Priča se opravičuje s tem, da otroci niso imeli knjig. G. dr. Brejc pové pri tej priložnosti priči v obraz, da mora kot učitelj vedeti, da se more slovenščina tudi poučevati, čeravno otroci nimajo knjig, in se čudi, da se upa priča smatrati to kot hujskarijo proti svoji osebi. Na ta način je prepovedana vsaka kritika. — „G. kaplan“, nadaljuje priča, „je rekel, da bodem zavoljo tega prestavljen, ker nimam iz slovenščine sposobnostnega izpita; to sem slišal od svojega očeta. Jaz pa imam „maturo“ in samo od voditelja šole se postavno zahteva sposobnostni izpit iz slovenščine. G. šolski nadzornik me je še posebno pohvalil: v slovenščini ste bili posebno marljivi. — G. Hojnik je dalje govoril o meni, da se je našel rokopis od mene, katerega ima „K. Ztg.“ To pa ni res. Jaz sem bil prej poročevalec (namreč liberalnih listov) in sem pisal „Erwiderungen“ (odgovore — komu?).“ — Sodnik proti župniku Spornu: „Kakšen utis je to napravilo na Vas, kaj ste sklepali iz tega?“ G. Sporn: „Jaz sem se jezil in sem rekel, da mu (namreč učitelju) bodem pisal, da naj bode bolj miren. — Priča Lenart Sporn: „Jaz sem slišal, da bode prestavljen, ker uči premalo slovenščine; samo to sem slišal, ko sta se g. kaplan Hojnik in moj sin Janez Sporn pogovarjala.“ — Priča učitelj Sporn dalje pravi, da je kaplan Hojnik pisatelj

člankov v „Mir“-u, ker sicer kdo drug za dopisovanje ni sposoben.* G. priča Zenkl sledeče izpoveduje: „Kar so kaplani v Globasnici, ni več pokoja.“ G. dr. Brejc: „Seveda, ker ste poprej delali, kar ste hoteli.“ Sodnik: „Ali hujska g. kaplan proti Vaši osebi?“ Priča: „Bil sem naznanjen radi nekega „ekspres-pisma“ pri poštnem ravnateljstvu v Gradcu in jaz slutim, da je to od g. kaplana, ker je bil kuvert na njegovi mizi.“ Dr. Brejc: „G. Zenkl, od kot pa veste, da je bil kuvert na mizi g. kaplana?“ Priča Zenkl: „Od oskrbnice.“ Dr. Brejc: „Ali ste jo Vi vprašali?“ — Zenkl: „Ne; ona je sama prišla in to povedala.“ Dr. Brejc proti kaplanu Hojniku: „Prosim Vas, kakšne ljudi pa imate v farovžu; bodite previdni!“ — Priča Zenkl pravi dalje, da g. župnik ni zadovoljen s kaplani. Dr. Brejc vpraša g. Zenkl-na, ali on ve za ukaz c. kr. poštnega ravnateljstva gledé dopisnic razžaljive vsebine? Priča: „Da!“ Dr. Brejc: Teda se Vi niste po njih ravnali ter ste pravzaprav Vi krivi današnje obravnave; ako bi spravili te reči tja kamor spodajo — v koš — bi vse ostalo.“ Sodnik: „Ali veste, da kaplan proti Vam hujska?“ Zenkl: „Es hat sich niemand geäußert, dass der Kaplan gegen mich hetzt.“ (Teda ne veste!) — V zadevi učitelja Šporna reče priča: „ich habe ihm das vorgehalten. Jaz sem v seji krajnega šolskega sveta to obljubil.“ — Priča Pajančič (tast g. učitelja Šporna) izpove, da je očel Lenart Sporn mu rekel v Velikovu, da njegovega sina Janeza v Globasnici ne „lajdajo“. Tej priči posebno smrdijo članki v „Mir“-u ter hoče zapriseči, da so jih pisali kaplani. „Da pa kaplani hujskajo“, reče priča, „o tem nič ne vem.“ — Zda pride druga točka na vrsto, namreč slavní „fajerber“ z nemško komando; kakor sploh pri celi obravnavi, hočejo iz dopisov „Mira“ dokazati, da je g. kaplan „hujskač“. Kajti le od tod vejo, kakor sta rekla, Sporn in Zenkl, da g. kaplan dela proti „fajerberu“. Hujskarija je po njihovi domišljiji tudi že to, ker jim je bil določen prostor v zadnjem delu cerkve. Zakaj je boljše, ako se cerkvenih slavnosti ne udeležijo korporativno, so dostikrat že slišali v obraz. — Priča Skok vé samo to povedati, da je g. kaplan rekel organistu v Šmarjeti, da naj le-ta Skoka toži; v pojasnilo naj bode povedano, da je šel nek Globaščan branit organista, katerega je Skok tepel, in pri priložnosti udaril Skoka. Skok je tožil, in da bi se stvar pojasnila, bi imel organist na prošnjo matere branitelja Skoka tožiti; tega seveda Skok ni pojasnil. Splošen smeh pa so pri obravnavi povzročili „lampijončki“, o katerih je priča pripovedovala. — Priča Šim. Močnik ne ve kaj stvarnega povedati, samo to, da mu je rekel g. župnik v gostilni pri Pacherju: „Mir sind die Kapläne beige stellt, um mir zu helfen; ich bin mit ihnen nicht zufrieden, sie verbittern nur mein Leben.“ — Tudi priča Marija Pajančič ne ve kaj o kaki hujskariji povedati. — Akoravno se pri celi obravnavi ni drugega delalo, kakor dlaka cepila, je vendar prišel sodnik do prepričanja, da je kaplan res „Hetzpaff“ in oprostil Gustlno od prestopka § 491., obsodil ga pa radi razžaljive besede „Hetzpaff“, kakor je „Mir“ že zadnjič poročal, v 48 urni zapor s postom. Obedve stranki ste po svojih zastopnikih vložili priziv.

Beljak. Za po povodnji prizadete v Kanalski dolini so darovali: Slovensko omizje v Beljaku 100 K; g. dr. Matko Potočnik v Mariboru 5 K; g. J. Omers, župnik v Sežani, 5 K; g. Drenik v Ljubljani 1 K; g. Franc Svetič v Kamniku 5 K; rodoljubi v Trnovem in Ilirski Bistrici, nabrano po g. Iv. Frolé-tu 52 K; skupaj 168 K. Zahvaljujoč se cenjenim darovateljem, prosimo ostale rojake nadaljne podpore, ker beda je velikanska. Zima je pred vratmi in reveži niti stanovanja nimajo, še manj pa živeža.

Odbor.

Cajna. (Požar. — Tri osebe zgorele.) V Labinčah je po noči 20. septembra pogorela hiša župana Fišerja. Župan je vrgel svoje otroke s prvega nadstropja na cesto, na kar sta skočila iz goreče hiše tudi on in njegova žena. Poškodovan se ni nihče. V podstrešni sobi so zgoreli trije uslužbenci: Valentin Müller, Jož. Peterman in Anton Gogala. Požar je bil nastal in se razširil tako hitro, da jih niso več mogli zbuditi in rešiti.

Dobrlavas. (Shod in veselica. — Nasprotniki.) Težko smo že čakali onega slovesnega trenutka, ko se ima otvoriti naš „Narodni dom“. Prišel je dolgo zaželeni dan 27. septembra. Shod se je vršil na korist nesrečnim pogorelcem v Brežkivasi. Bali smo se pičle udeležbe zaradi cerkvanja pri bližnji božji poti sv. Eme. Ali vkljub temu se je zbrala taka množica ljudi, da je primanjkovalo prostora. Bilo je okoli 400 udeležencev. Shod je otvoril domači kaplan, č. g. Uranšek. V iskrenih besedah pozdravil je navzoče, poudarjal pomen in korist „Narodnega doma“ in poleg tega slikal v živih barvah bedo ubogih Brežkovaščanov.

* G. učitelj, veste da smo že poprej tudi sprejemali iz Globasnice dopise, nego so bili tam kaplani; ne mislite, da so tamošnji našinci tako nesposobni! (Op. ur.)

Slavnostna govora sta govorila č. g. župnik F. S. Šegula in znani kmečki fant-govornik J. Krof. V vseskozi izvrstnem in odobravanem govoru povzdigoval je prvi govornik silno moč odličnega gesla: „Svoji k svojim“, in dokazoval kaj lepo, da to geslo nima nič protikrščanskega na sebi. Zakaj se kopiči v drugih deželah, kakor na Angleškem, toliko neizmernega bogastva? Ker se ljudje ravnajo dosledno po tem geslu in vstane tako narodni denar v domovini. Edino uresničenje tega gesla more rešiti Slovence gospodarskega in narodnega propada. Drugi govornik, J. Krof, je navduševal slovenske mladeniče h krepki narodni zavesti, jih vzpodbujeval k čitanju slovenskih knjig in časopisov in bodril k združenju in jedinstvi. Resnemu razmotrivanju je sledila zabava, za katero je pač dobro poskrbel znani naš Ožbej z razkazovanjem svojih starin. Šaljiva tombola in šaljiva dražba je istotako povzročila mnogo smeha in veselja. Vso čast in priznanje zasluži posebno šmihelski „Gorotan“, ki nas je s svojim ubranim petjem in točnim tamburanjem kar razočaroval. Da se je shod tako sijajno obnesel, zato gre gotovo v prvi vrsti zasluga č. g. kaplanu Uranšku, kateremu bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala za njegov neustrašni trud in izvanredno požrtvovalnost. — Da je naše nasprotnike naš shod, posebno pa tako obilna udeležba bodla v oči, da so kar pisano gledali, je pač umevno. Da bi pa svoj gnev kazali na tako neprikrit in neumen način, bi si ne bil mislil. Prilomastila sta namreč dva nemškutarja v zborniške prostore prodajat svojo nemškursko modrost. Nekaj časa prej je odšlo v Globasnico par nemškurskih godcev malce ublažit nemirne globaške duhove s svojo godbo. A bilo jim je zavoljo tamošnje bolezní prepovedano gosti. Zda sta pa hotela oba dva nemčurja razliti svojo jezo nad slovenskimi zborovalci. Pa kako? Čujte! Prvi je jel z odkrito glavo popraševati, ali ni med navzočimi kdo iz Globasnice. Kdo pa mu je dal pravico k temu? Drugi je pa kar zahteval, da se shod zaključi, češ: ker mi nismo smeli v Globasnici gosti, tudi vi ne smete v Dobrlivasi zborovati. No, tu je, mislim, vsaka sodba odveč. Kmetje so se jima samo pomilovalno smejali, in morala sta jo kmalu pobrisati, ker se jima zrak ni zdel dovolj čist. Prihodnjič pa bo treba na naših shodih postaviti zdravnika, ki bo vsakemu došlemu nemčurju preiskal možgane, so li še zdravi. Ti pa, ljubi naš „Narodni dom“, ti naša dika, naš ponos; ti nam boš ognjišče, okoli katerega bomo zbirali svoje moči, pri katerem si bomo ogrevali ljubezen do mile nam materine grude! Ah, ko bi bil ti tudi tista luč, ki bi razsvetila slabe možgane naših nemčurjev, da bi spoznali svojo zmoto in se vrnili na zlato pot narodne probujenosti! — Za Brežkovaščane se je nabralo 153 K.

Kotmaravas. (Vihar. — Ogenj.) Tudi pri nas je razsajal v noči od 13. do 14. septembra strašanskih vihar, kakoršnega ne pomnijo najstarejši ljudje, in sicer s tako silo, da je veliko posestnikom polomil in izruval vse večje sadno drevje in lepe gozdove popolnoma uničil. Najbolj je po tem viharju prizadeta naša občina; največjo škodo imajo posestniki vasi Plešivec, katerim je vse večje sadno drevje večinoma s koreninami izruvalo ali pa polomilo. Srce krvavi človeku, ko stopi na sadni vrt; prej vse drevje sadja polno, zdaj pa uničeno, niti lista več na drevju; vse leži križem, spodaj pa polno nezrelega sadja. Po prej lepih gostih gozdovih, da je bilo človeka veselo gledati jih, leži drevje vse polomljeno in s koreninami izruvano vse križem; debeli borovci so pri sredini prelomljeni, kakor bilke, stoletne bukke in debele smreke ter vitki mecesni so izruvani s koreninami. Človek si skoraj ne more misliti, ako to vidi, da je viharju mogoče, izruvati in polomiti taka drevesa. Nekaj streh je vihar odnesel, druge močno poškodoval, cele strehe mislim, da ni nobene. In kakor bi ne bilo še dosti nesreče v noči od 13. na 14. septembra, začelo je ob 9. uri zjutraj dné 14. t. m. goreti gospodarsko poslopje pri p. d. Krznarju na Plešivcu, in sicer na vrhu, kjer je ponoči vihar odnesel strehe; v trenutku je bilo celo veliko poslopje v plamenu. Ker je vlekel še zmiraj močan veter, rešila se je komaj živina; vsi vozovi in drugo gospodarsko orodje je zgorelo, kakor tudi vsa krma in tudi domač pes. Z velikim naporom obvarovala se je hiša in druga poslopja; streha na hiši je že na več krajih gorela in tudi ljudem, ki so bili na strehi, je gorela obleka, a se je srečno pogasila, ker so prihiteli iz bližnjih vasi ljudje na pomoč. Popoldne je došla tudi še brizgalnica kotmirske požarne brambe. Ker so bila vsa pota s polomljenim lesom zadelana, se prej ni moglo priti na mesto požara, ker dolgo časa ni hotel nobeden zapreči v brizgalnico ter jo peljati na Plešivec.

Reberca. (Železnica.) Naš slavní „fik-fik“ napreduje. Med tem ko je vozil samo dvakrat iz Železne Kaple v Sinčovas in nazaj, vozil bo še v tretjokrat, in sicer se pelje iz Železne Kaple ob 1.20 in pride v Sinčovas ob 2.21. Nazaj se pelje ob

3-10 in pride v Kaplo ob 4-16. Imel bo torej zvezo k vlakom ob treh, ki pride iz Celovca, kar je jako ugodno. Tudi za ljudi, ki bodo hoteli ob sredah v Velikovec, bo prijetno, ker lahko vse opravijo do tega časa, potem pa so hitro doma.

Ruda. (Neprevidena smrt.) Dne 25. septembra se je ponesrečil 43letni pekovski pomočnik P. Koler, doma iz Gorenč. S tremi drugimi pomočniki je prenočil pri p. d. Škofu pod streho. Ko je hotel po noči iti na prosto, je padel črez stopnice tako nesrečno, da je obležal mrtev. Prejšnji večer si je bil s svojimi tovariši privoščil dobro merico žganja.

Šmihel nad Pliberkom. (Visok obisk.) V nedeljo 4. vinotoka ob štirih popoldne se je pripeljal v Šmihel blagorodni gosp. baron Mayrhofer, okrajni glavar v Velikovec, katerega sta spremljala njegova milostljiva gospa in njegov tast, c. kr. divizijonar v Ljovu. Razdelil je v imenu cesarja 2000 kron med pogorele v Brežkivasi. Pa ne samo cesarjev dar, ampak tudi podporo v znesku 1000 kron od znanega dobrotnika, preblagorodnega gosp. barona Auer-Welsbach, je okrajni glavar prinesel. Za prvi, kakor tudi za drugi dar se imamo v veliki meri njegovemu milosrčenemu posredovanju zahvaliti. Bog mu ta trud in usmiljenje obilo poplačaj!

Šmihel nad Pliberkom. (II. Izkaz darov za pogorele v Brežkivasi.) Čisti donesek veselice v Dobrlivasi povodom otvoritve novega „Narodnega doma“ po č. g. kaplanu Fr. Uranšku 153 K; preč. g. Valentin Šumah, častni občan, komendator na Reberci 50 K; župnik Jan Nagel 10 K, župnik Jurij Trunk 10 K, župnik v pok. Franc Cepic 5 K, župnijski urad v Kazazah 19 K 30 v, župnijski urad v Štebnu, 39 K, dr. Alojzij Kraut, častni občan, odvetnik v Kamniku, 20 K, dekan in mestni župnik v Celovcu Henrik Angerer 10 K, Josip Kokic, umir. župnik, 20 K, mil. gosp. baron Lev Lazarini, c. kr. nadkomisar in komornik, 20 K, g. Rihard Supersberg, trgovec v Celovcu, 20 K, plem. gospa Mehtilda Mayerszky v Gradcu zaboj obleke, č. g. Franc Muhl (II. dar) velik zaboj obleke in perila. — Vsem darovalcem prischena zahvala. — Darovi naj se pošiljajo župnijskemu uradu v Šmihelu nad Pliberkom.

Odbor.

Šteben pri Bekštanju. (Železnica.) Dne 12. oktobra se bode začela v Mlinarah politična komisija za nameravano železniško črto proti Področici. Železniški načrti so pri dotičnih županstvih na ogled postavljeni. Ta komisija se bode vršila dan za dnevom naprej do predora v Področici. Kdorkoli ima na tej progi, ki je z belimi količi zaznamovana, ali travnik, ali njivo ali kakšno drugo zemljišče ali kakšno poslopje, je imel svoje zahteve, ali pritožbe in ugovore, pismeno na znanje dati, in sicer do 4. oktobra. Pa tudi pri dotični komisiji se morejo pritožbe še zaslišati in v protokol zapisati. Tukaj je torej vsem lepa priložnost na ponudbo, zoper katerikoli pretečo škodo ugovarjati ali svoje pravice reklamirati, na pr. potrebna pota — prelaze ali rampe itd. Pozneje se na enake pritožbe in zahteve nič ne bodo več ozirali. Naj torej dotični posestniki dobro premislijo, kakšne sitnosti ali ovire bodo vsled železnice za njih njive, travnike ali pašnike, ali za njih hiše in gospodarstvo imeli. Tudi ne smejo pri odškodnini pozabiti na § 6 dotičnega zakona, da se odškodnina ne sme samo za odcepljeno zemljišče zahtevati, temveč tudi v poštev vzeti, da se skoz razkosevanje tudi vrednost ostalega zemljišča zmanjša. Tudi to so dolžni poplačati. Sploh naj se takrat vsi oglašé, kateri imajo voljo, se za svoje opravičene zahteve potegniti.

Železna Kapla. (Šolska omika.) Prehodil sem mnogo krajev na Koroškem, kakor tudi po drugih deželah, in kjerkoli so me srečavali otroci na potu iz šole, pozdravljali so me prijazno, pa četudi je bil samo „guten tok“, spoznal sem vendar, da se otroci učijo v šoli, kako se imajo obnašati proti ljudem, če so izven šole. Opravki so me privedli tudi v Železno Kaplo, a kolikorkrat sem prišel sem, spoznati sem moral, da šolarji na potu domov človeka ne pozdravljajo. Kričijo, letajo, se tepejo, a ko srečajo popotnika, ga gledajo kakor krava nove duri. Svoje začudenje sem izrazil drugim ljudem, s katerimi sem imel svoje opravke, a glej, tudi ti so mi povedali isto. Zato pa bi si dovolil opozoriti učiteljstvo v Železni Kapli, da, ko se otroci v šoli učijo marsikaj potrebnega, naj se gleda tudi na to, da se bodo vedeli tudi na zunanje dostojno obnašati. Ne gre se za to, da bi morebiti bil kdo užaljen na svoji časti, ali delati se mora na to, da se mladina uči, kar ji bo za celo življenje koristno. Mislim, če otroci posedavajo po osem let po šolskih klopéh, to malenkost se bodo pač naučili, da bodo znali ljudi pozdravljati; to je lepo za učence in tudi za učitelje, ki gledajo na to, da se otroci znajo lepo obnašati.

Po zadnji povodnji.

Poročali smo sicer že o grozoviti povodnji, ki je zadela našo deželo sredi minulega meseca, a vemo, da bodo razne podrobnosti naše čitatelje še vedno zanimali; zato jih podajamo v sledečem.

V Lužnici in Lipaljavasi so uničene hiše posestnikom: Miha Kovač, Tomaž Kovač, Tomaž Karnel, Luka Pendl, Ana Grilec, Ana Miklavčič.

Vedno bolj se kaže, da so najhujše prizadete Ukve, ki so v pravem pomenu besede zakopane v kamenju in pesku. Vas bodo morali pozidati na drugem kraju. Brez strehe je tam 27 družin s 127 osebami. Za zimo jim bodo sezidali barake. Šolo v Ukvah so morali opustiti, ker je tudi šolska hiša pod peskom.

Cesta iz Trbiža do Pontablja je zopet odprta prometu. Neumornemu delu vojakov in drugih ljudij se je zahvaliti, da se je vsaj cesta zopet odprla.

V Lužnici je utonil tudi nek duhovnik, pravijo, da je bil s Kranjskega. Šel je po železnični progi, ko ga je dobila voda in se ni več mogel rešiti.

Državni zbor je sklenil, da se dá po povodnji oškodovanim izdatna državna podpora.

V Zgornjih Alah pri Greifenburgu je utonil 44letni posestnik S. Smolej; tri druge osebe so bile tam v veliki nevarnosti, da utonijo, a so se še rešile, potem pa nevarno zbolele. — Blizu Sovodja je voda odnesla neko ribičevo hišo. Ljudje se niso več mogli rešiti in utonili so: mož in žena, dva sinova in ena hčerka. Trupla so našli blizu Špitala. Okrajna glavarstva so dobila ukaz, da morajo posebne komisije v vsaki občini pregledati in ceniti škode, ki jo je napravila zadnja huda ura. Pl. Auer dr. Welsbach je podaril za po povodnji poškodovane 10.000 K. Deželni pomožni odbor je nabral doslej nad 67.000 K.

Prošnja.

Ponovljeno prosimo vse tiste častite gospode poverjenike in ude družbe sv. Mohorja, ki prejemajo letne družbene knjige v tiskarni, da pošljejo **nemudoma** po nje, ker nam zastavljajo za delo prepotrebni prostor in je skrajni čas, da je spravimo s pota. Čas za prejemanje knjig je vsak dan, izvzemši nedelje in praznike, od 8. do 12. ure predpoludne in od 2. do 6. ure popoldne.

Vodstvo tiskarne.

Novičar.

Razveljavljena obsodba. Kakor znano, je bil g. dr. V. Hudelist pred velikovskim sodiščem obsojen na 10 K globe, ker je na predvečer godu sv. Cirila in Metoda na svojem vrtu v Velikovec zažgal rakete. Dne 1. oktobra se je pred deželnim sodiščem v Celovcu vršila prizivna obravnava, pri kateri je toženega zastopal g. dr. Brejce. Branil je dr. Breje zatoženega tako srečno, da se je njegovim izvajanjem moral pridružiti tudi c. kr. drž. pravdnik in predlagati oprostitev. Dr. Hudelist je bil nato res oproščen v veliko jezo njegovih velikovskih hajlovskih prijateljev, katerim se je imel zahvaliti za to obtožbo. Več o tem še spregovorimo.

Cesarjev dar. Presvitli cesar je daroval za uboge pogorele v Brežkivasi 2000 K. V isti namen je dal koroški pomožni odbor 600 K.

Duhovske zadeve. Razpisana je do dne 31. oktobra župnija Tiffen. — Pri frančiškanih v Beljaku je dne 4. oktobra daroval novo mašo frančiškan č. o. Mark Temali, rodod Albanec. Pridigoval je č. o. Metod Šnedic. — Župnijo St. Rupert pod Celovcem začasno oskrbuje č. g. stolni vikar M. Paulitsch. — Č. g. Iv. Širnik, župnik v Žihpoljah, je postal župnik v St. Rupertu pod Celovcem. — Farni izpit dela od 6. do 8. t. m. 16 gospodov.

Osebnosti. C. kr. okrajni nadkomisar v Celovcu, g. baron Ott, je imenovan za okrajnega glavarja na Koroškem in prevzame vodstvo okrajnega glavarstva v St. Vidu ob Glini. — Vladni koncipist dr. Herman Blodig v Velikovec je imenovan za c. kr. okrajnega komisarja in predstavljen v Gradec. Dalje je za okr. komisarja imenovan koncipist g. Fr. Münichsdorfer. — Za vladna koncipista sta imenovana konceptna praktikanta dr. L. Petrin in dr. Blaž Lahovnik, ki je obenem premeščen od okr. glavarstva v Celovcu k okr. glavarstvu v Velikovec. Okrajni komisar W. Rauscher pl. Stainberg je prideljen okr. glavarstvu v Celovcu. — V Prevaljah je umrla nadučiteljeva soproga, gospa Leop. Sahan, rojena pl. Paumgarten. — V St. Jakobu v Rožu je dne 1. t. m. umrl posestnik in poštar, g. Jožef Šuštar, star 67 let. — Težko zbolel je deželni poslanec dr. M. Abuja v Celovcu.

Celovsko porotno sodišče. (Mlada roparja.) 16letni T. Hugelman in 14letni K. Letzl v Celovcu sta 24. avgusta po noči napadla 10letnega Schadnerja in mu s silo vzela denar, ki si ga je bil prislužil tisti večer. Prvi je bil obsojen na 3 leta težke ječe, drugi na štiri mesece zapor. Vzrok pokvarjenosti fantov je slaba vzgoja. — Radi obrekovanja je bil dninar L. Lebstock z Obirskega obsojen na 3 leta težke ječe. — Radi požiga so bili obsojeni Jan. Grehenig iz Sebrja in P. Glančnik na 5 let težke ječe. — (Razžaljenje časti.) Vpokojni nadučitelj Fr. Fürböck v Malem Št. Pavlu je bil v celovškem socijaldemokratskem listu objavil s svojim podpisom dopis o tamošnjem pokopališču. Dopis je kar mrgolel najhujših lažij. Posledica je bila, da so se vršile preiskave, a brez uspeha. Zavaljo tega je drž. pravdnik Fürböcka tožilo. Dasi pa niti ene svojih trditev ni mogel dokazati, so ga porotniki soglasno — oprostili! — 22letni hlapec M. Supik iz Vernberga je bil radi težke telesne poškodbe obsojen na dva meseca zapor.

Celovške novice. Dne 28. septembra je umrl bankier Jan. Supan, star 89 let. — Dne 25. septembra je po dolgi bolezni umrla sloveča nemška gledališna igralka Marija Geistinger, stara 68 let. — Celovsko gledališče je pričelo s predstavami 26. septembra. — V tovarni za milo ob ljubljanski cesti se je podal delavec Martine v hlev, v katerem je bil mlad konj; dasi so mu to odsvetovali. Konj ga je večkrat udaril in mu prebil črepinjo. Smrtno ranjenega so prepeljali v bolnišnico.

Solske novice. Učiteljici Ida pl. Laschan v Stalu in Fr. Seyfried v Steinfeldu sta predstavljene v Borovlje. — Šoli v Možici in Črni sta razširjeni v trirazrednici. — V Celovcu se dne 12. oktobra otvori ženski licej. Za celovška dekleta so se letos otvorili kar trije novi zavodi: žensko učiteljsko, nadaljevalni tečaj na meščanski šoli in licej. Kuhinjska šola bi bila potrebnejša! — Celovška gimnazija šteje letos 488, beljaška 255 dijakov. — Na šolah na Golšovem in Radišah je razpisano mesto šolskih voditeljev do 26. oktobra. Za obe šoli je deželni zbor dovolil krajevno dokladov 300 K.

Drobiž. V Spodnjih Rutah pri Trbižu se je obesil 54letni dninar Pr. Taupe. — Pri postaji Otiški vrh je padel sprevodnik K. Gradnec pod vlak in je bil težko poškodovan. Prepeljali so ga v bolnišnico v Slovenjem Gradcu, kjer je kmalu na to umrl. Zapusil je 5 otrok. — Pri deželni živinski razstavi je bilo primanjkljaja okrog 10.000 K. Vse potrebščine so znašale nad 77.000 K, pokritih pa je le 67.000 K. Kdo bo plačal? — V Voglah pri Porečah je dne 24. septembra pogorelo pohištvo p. d. Sameka. — V Osojskem jezeru se je utopil mesarski pomočnik T. Stojan, star 49 let.

* * *

Ruski car v Avstriji. Dne 30. septembra je došel ruski car Nikolaj II. na Dunaj, kjer mu je naš cesar priredil zelo slovesen sprejem. Pri obedu v Schönbrunu sta imela avstrijski cesar in ruski car znamenita govora. Avstrijski cesar je nazdravil ruskemu carju v francoskem jeziku. Cesar je poudarjal svoje veselje, da se je ruski car odzval njegovemu vabilu za lov na Štajerskem, ker je nov dokaz prijateljstva ruskega carja. Cesar je dejal: „Iskrenost, ki izvira iz tega za najino razmerje, je že opetovano blagodejno vplivala na politične razmere najinih držav in laskam si z upanjem, da bo popolno soglasje nazorov in upoštevanj, ki je mej nama povodom obžalovanja vrednih dogodkov na Balkanu znatno pripomoglo vspehom akcije, katero ondi v soglasju in v interesu evropskega miru izpeljujeva.“ — Car Nikolaj je odgovoril francoski: Besede, s katerimi mi je Vaše Veličanstvo izreklo dobrodoščilo, so napravile name globok vtisek in zahvaljujem se Vam iz polnega srca. S posebnim veseljem sprejem sem prijazno vabilo Vašega Veličanstva in srečen sem osebno ponavljati izraz čutil, ki me navdajajo. Naše srčno soglasje in popolna harmonija pri delovanju najinih vlad sta, kakor pravi Vaše Veličanstvo, dragoceno zagotovilo za vspeh velike pomirovalne akcije, katero sva v skupnem sporazumljenju podvzela. Človekoljubni namen, katerega zasledujeva, izključuje vsako pristranost, mora z vztrajnostjo in krepkostjo s sredstvi, primernimi za resničen in trajen mir, biti dosežen. Naša prizadevanja bodo ob enem, tako upam, pripomogla k utrjenju splošnega miru. Car je napil avstrijskemu cesarju, „svojemu ljubemu in spoštovanemu prijatelju.“ — Popoldne istega dne sta se cesarja z nadvojvodo Franc Ferdinandom in velikim spremstvom podala v Mürzsteg na Zgornjem Štajerskem, kjer jim je ljudstvo priredilo lep sprejem. Drugi dan je pričel lov na divje koze (gamze). Pri prvem lovu jih je ustrelil car 10, nadvojvoda Franc Ferdinand 16 in naš cesar 3. — Dne 3. oktobra se je ruski car zopet odpeljal, in sicer v Darmstadt na Nemškem. — Obisk ruskega cara ima velik političen pomen, kar priznavajo vsi listi.

Na Balkanu hočejo reformirati, t. j. preosnovati. Koliko in kako pomagajo te reforme, najbolj jasno govori poročilo macedonskega odbora, ki pravi, da je od časa proglašanja ustaje že pomorjenih nad 7000 Bolgarov. To se res pravi imenitno reformirati in pacificirati, kajti ako se bo tako nadaljevalo, bo Macedonija prav kmalu mirna, ker ko bo zadnji macedonski Bolgar mrtev, bodo vse avstrijsko-rusko-turške reforme izvedene in potem „slava evropski kulturi!“ Turki nadaljujejo svoje grozovitosti. Koliko vasi je požganih, se ne more več določiti. Kako delajo ti krvoločni ob takih prilikah, je težko pojasniti. Zažgali so neko vas z 250 hišami. Vas so obkolili in bombardirali. V vasi so bili večinoma le starci, ženske in otroci. Osemsto oseb je pogorelo, ali pa so jih pobili. Okrog 50 otrok od 5 do 10 let starih so vrgli v apnenico. Vstati si mnogo obetajo od zime, kajti turški vojaki so zelo slabo preskrbljeni za zimo. Ako bi se v tem času vnela vojska med Turčijo in Bolgarsko, bi Bolgarski ne bilo ravno preveč težko zmagati. Zato se bo na zimo ustaja ponovila še v večji meri, da se konečno prisili Bolgarsko in Turčijo do vojske.

Poljski glas o Slovencih. Poljski list „Nova Reforma“ je priobčila oni teden dopis o Slovencih, v katerem poroča o narodnem boju na Štajerskem in Koroškem. O koroških Slovencih pravi, da so kljub izgube dveh deželnozborskih mandatov, dvignili naglo svoj glas za narodna prava, ko jim je dal geslo dr. Brejca, odvetnik v Celovcu, s svojim nastopom za ravnopravnost slovensčine v sodni dvorani. Dalje piše o slovenskih dijakih, da gredo oni, ki ne marajo v Gradec ali na Dunaj, v Prago, kamor jih vabijo starejši tovariši in jim gre na rako prof. Chodounsky, znani prijatelj Slovencev. V Krakovo ne gre nihče. Zdi se jim mrzel in mrtev kraj. Res je tudi, da se ni še nihče izpod Wawela obrnil do njih s toplo besedo, da bi jih privabil in seznanil s poljsko kulturo, ki je najvišja v slovanskem svetu. Vprašuje torej „N. R.“: Ali smo v istini taki aristokratje, za kakršne nas imajo, ali res nismo dolžni pobriniti se za ljubezen šibkejših bratov?

Opustitev pouka o poljski zgodovini. Naučno ministerstvo je po novem učnem načrtu opustilo pouk o poljski zgodovini na mestnih obrtnih šolah v Lvovu. Obrtniki so se temu odločno uprli ter na zborovanju sklenili, obrniti se s protestom do občinskega sveta v Lvovu, kakor tudi do deželnega šolskega sveta, zahtevaje takojšnjo uredbo predavanj o poljski zgodovini, drugače ne bodo dopuščali svojim učencem obiska take obrtne šole. Avstrijsko učno ministerstvo je tako neprijazno Slovanom, kakor vse druge uprave. Namesto da bi skrbelo za pouk in napredek v pravem pomenu besede, pa se peha za tem, da bi brisalo zgodovinske spomine iz glav Slovanom! To je „kulturno“ delo! Upamo, da poljski obrtniki pokazejo v dejanju ministerstvu, da znajo res čuvati slavno zgodovino poljskega naroda.

Šola za enega otroka! V naši državi vladajo čudne razmere. Značilno pa je to, da se le-te po največ tičejo samo Slovanov. Beležiti moramo slučaj, ki kaže neovrgljivo, kako ljubeznivo skrbi naša preljuba Avstrija za — Nemce, kako pa zapostavlja — nas, uboge slovenske pare! V vasi Svatonjevice na Češkem vzdržuje država nemško ljudsko šolo za enega otroka. Lani je bilo v tej šoli 7 učencev. Letos pa pohaja to šolo samo ena učenka in še ta je hčerka učiteljeva! Čujte to čudo, kateri si morate za stotine svoje dece na Gorškem, v Trstu, na Štajerskem in Koroškem vzdrževati svoje zasebne šole! Tako postopa vsem narodom pravična vlada avstrijska napram Nemcem, vam pa daja k večjemu — batini! Človeku bi zares skoro zavrela kri v oči, gleda tak krivici! No, pa mi ravnodušno prenašamo vse; k večjemu, da včasih skrivaj zaškrbljemo z zobmi!

Pes ustrelil lovca. V stolnem Belemgradu je šel bogati posestnik Schrauer s svojima svakoma na lov. Komaj so se lovci razstavili, zaslišal se je od tam, kjer je stal Schrauer, pok in krik. Tovariša sta našla Schrauerja v krvi. Med tem, ko si je namreč Schrauer nažgal smodko, skakal je pes nestrpno okoli njega. Naenkrat je skočil tako visoko, da mu je sprožil puško na rami. Strel je zdrobil lovca pleče. Lovca je kmalu izdihnil.

Resnične besede. Korno poveljstvo v Przemyslu je zapovedalo vsem častnikom, naj pojasne vojakom-tretjeletnikom, zakaj bi imeli po ukazu vojniškega ministerstva še dalje služiti. Soc. dem. „Arbeiter-Zeitung“ poroča, da je nadporočnik 10. pešpolka Formanek sledeče govoril vojakom: „Vojaki tretjeletniki, vi bi sedaj morali iti domov, in ako ne boste šli, so temu krivi židje. Avstrijski in posebno galski židje se selijo na Ogrsko, se tam madjarizirajo in agitujejo proti Avstriji. Židje, ki so na Avstrijskem krošnjariji in kramarji, dobé na Ogrskem visoka mesta in zato napadajo

Avstrijo. To, kar Ogri zahtevajo, se jim ne bo nikdar dovolilo. Ker se pa z Ogri ne more nič z lepa opraviti, bomo kmalu morali ostro proti njim postopati! Šli bomo na Ogrsko in jih ondi dobro naklestili, potem bodo še-le dali mir. Zato bodite vsak trenutek nato pripravljeni, da bomo šli na Ogrsko in se ondi bili. In ko bo prišlo do boja, tedaj se spomnite, da so temu krivi židje!“

Italijanske vojaške vaje. Velike vojaške vaje, katerih prvi in glavni namen je seveda ta, da se volilni krogi prepričajo o moči, o kretnosti, z jedno besedo o sposobnosti svojih vojnihih sil; služijo večkrat tudi v to, da se spozna, v kakih razmerah stoji dotična država do svojih sosedov. Iz njih se dá sklepati sploh na političen položaj. To lahko trdimo ravno o zadnjih laških vojaških vajah. Kažejo nam namreč, da so se razmere med Italijo in Francosko zboljšale, med Avstrijo in Italijo pa poslabšale. Zato so bile letos te vaje ob avstrijski meji, da bi se prepričali, ali bi mogli vzdrževati Avstrijo v slučaju vojske. Že pred dvema letoma se je prepričal na lastne oči general Saletta, da so poročila častnikov ob meji o oboroževanju Avstrije z jedne strani in o nemarnosti Italije z druge strani opravičene. Letošnje vaje pa so dokazale, da je vzhodna italijanska meja popolnoma nezavarovana, dočim je Avstrija dobro zavarovana. In zakaj zato? „Gazzetta del Popolo“, pravi, ker se je Italija dosedaj vedno bala, da se bo zapletla v vojsko s Francosko, je utrjevala le zahodno mejo, vzhodno pa je zanemarjala, zanašaje se na zvezo z Avstrijo, katera se je pa vedno dobro in skrbno pripravljala. Pa še druga večja težava je. Francozi so utrjevali le visoko gorovje, in Italijani so jim sledili, Avstrija pa utrjuje bolj nižave, in Italija jo bode morala posnemati. List zaključuje: Tako bo Italija prisiljena imeti dva načina utrjevanj, ki si bosta v vsem popolnoma različna in v slučaju mobilizacije nastale bodo neizogibne zmešnjave, kar bi znalo provzročiti jako neljube posledice. — Ker se je torej italijanska vojna uprava prepričala o nedostatnem zavarovanju meje proti Avstriji in bo vsled tega tudi izvajala posledice, nam torej letošnje vojaške vaje govore dosti glasno, da se je prijateljstvo med Avstrijo in Italijo precej ohladilo. Vsled tega še bomo vedno mirno stali, četudi nas polentariji ne marajo.

Javno vprašanje odvetniški zbornici koroški.

Povsod po mestu se sliši govorica, da so celovski odvetniki sklenili slovenskega odvetnika g. dr. Brejca na ta način bojkotirati, da noben nemški odvetnik od njega ne sprejme namestovanja. Koliko je na tej govorici resnice, ne vemo; vemo pa, da že celo na sodišču o tem bojkotu govoré, in izvedeli smo tudi, da je dr. Brejca že opetovano razne svoje ljubeznive kolege zaman prosil za namestovanje. Kolikor je nam znano, je odvetniška zbornica korporacija, ki mora, ali bi vsaj morala jako natančno paziti nad ugledom odvetniškega stanu. Prašamo tedaj: kaj pravi celovška odvetniška zbornica h „kolegijalnemu“ bojkotiranju njenega člana dr. Brejca, ki se ni z ničem drugim pregrešil, nego da zahteva spoštovanje in dejansko izvrševanje zakonov, na koje je svojo odvetniško prisego položil? Ali se tak bojkot strinja z ugledom in častjo odvetniškega stanu?

Vabilo.

Kat. slov. izobraževalno društvo za Gozdanje in okolico bo priredilo svoj prihodnji društveni shod na Velikem Strmcu (St. Juriju) v gostilni „pri Mežnarju“ prihodnjo nedeljo dne 11. oktobra 1903, ob 3. uri popoldne, s sledečim vsporedom: 1. Pozdrav predsednika. 2. Pouk o testamentih. 3. Pouk o zemljiškem davku. 4. Prosta zabava z gramofonom. 5. Slučajnosti. Rodoljubi in rodoljubno žensvo, pridite v obilnem številu. Odbor.

Loterijske številke od 3. oktobra 1903.

Linc	76	68	27	78	89
Trst	17	78	2	72	31

NAZNANILA.

Pri pomanjkanju teka, motenju prebavljanja, slabotnem želodcu, glavobolu, slabosti in drugih želodčnih boleznih itd. so

Brady-eve želodčne kapljice (marijacejske) izbrano in skušano sredstvo. Zahtevajo naj se izrečno vajo naj se izrečno Brady-eve želodčne kapljice. Dobé se v lekarnah, če ne, pa naravnost v lekarni C. BRADY, DUNAJ, I., Fleischmarkt 1. — Cena 1 stekl. K — 80, 1 vel. stekl. K 1:40 z navodilom.

Kdor ljubi dobro čašico čaja, zahtevaj povsod najfinejši in najboljše čaj sveta

INDRA TEA

Napravljen iz najfinejših čajev Kitajskega, Indije in Cejlona. Pristno le v izvornih zavojih. Zaloge razvidne iz lepakov.

Organist in cerkovnik

išče kmalu službo. Prositelj je mlad in je letos orglarsko šolo v Celovcu z jako dobrim uspehom dovršil. Ponudbe so pošiljati na ime: Vekoslav Petek, cerkovniški sin v Prevaljah na Koroškem.

Nizke cene. — Točna postrežba.

Ako si hočete po ceni in dobro

pravo švicarsko uro

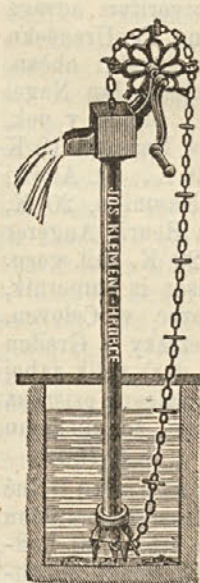

kupiti, obrnite se zanesljivo do

H. Suttner-ja, urarja v Kranju,

ker te ure so po celem svetu znane kot najboljše. Zahtevajte najnovejši veliki cenik, ki ima blizu 600 podob, katerega Vam pošlje zastoj in poštne prosto

Izborna zaloga zlatnine in srebrnine.

Klement-ova sesalka z verigo

je najboljša sesalka sveta.

Nepresežena za gnojnice, stranišča, mesnice itd.

Nad 7000 komadov v uporabi.

Vsled velikega uspeha in trpežnosti prekosi vse navadne sesalke, naj so patentovane ali ne.

To sesalko z verigo oddajam v vseh dolžinah do 7 metrov, s 70, 82, 100 mm široko cevjo, na 6 tedensko poskušnjo, in jo vzamem, ako ne ugaja, po preteku tega časa brez vsake odškodnine na moje stroške nazaj.

Ceniki zastoj in poštne prosto.

Jos. Klement

tovarna za stroje

Hrobeč-Rovdnica (Hrobetz-Raudnitz), Češka.

Sposobni zastopniki z visoko provizijo se iščejo.

Sadjarsko in vinarsko društvo za Brda v Gorici

prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih vin:

burgundeca, rizlinga, modre frankinje in drugih.

Desertna vina.

Sedež društva je:

Gorica, ulica Barzellini štev. 20.

Vzgojišče za deklice

(Internat)

čč. šolskih sester v „Národní šoli“

družbe sv. Cirila in Metoda

v Velikovecu

se priporoča p. n. slovenskim starišem.

V hiši je štirirazredna ljudska šola; poseben ozir se jemlje na pouk v ženskih ročnih delih.

Šolsko leto se začne dne 15. oktobra t.l. Plačila 16 kron mesečno.

Oglasila naj se blagovolijo poslati čč. šolskim sestram v Velikovecu na Koroškem.

Tiskarna družbe sv. Mohorja

se uljudno priporoča za natiskovanje vizitnic, pisemnih zavitev itd. po najnižjih cenah.

Podpirajte družbo sv. Cirila in Metoda!